

LITERATURA. Bilboko 31. Liburu Azokako ekitaldien barruan, bere azken eleberria aurkeztu du idazleak

Xingjian: «Egoera konpontzen denean, bizimodua berrantolatuko dut»

Pozik badago ere, lehenago zeukan lasaitasuna eta idazteko denbora falta duela sumatzen du Nobel saridunak

Estibalitz Ezkerra | BILBO

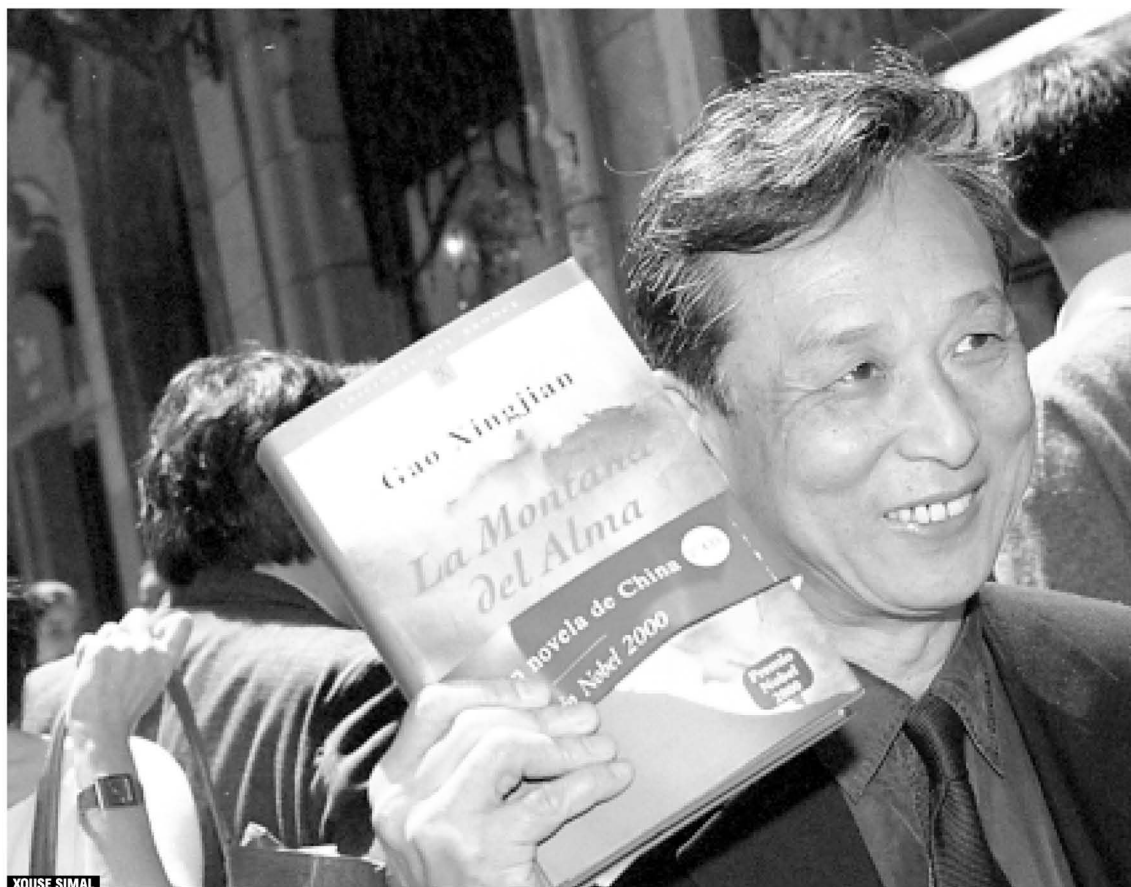
Pertsona isila eta lasaia dela erakutsi zuen atzo Gao Xingjianek. Bilboko 31. Liburu Azokako ekitaldien barruan, iazko Nobel saridunak bere azken nobelaren gaztelaniazko itzulpena aurkeztu zuen Bizkaiko hiriburuan: *La montaña del alma*. Frantsesez hitz egin zuen, eta, aurpegiari neke aztarnak nabari bazitzaizkion ere (herenegun Bartzelonan izan zen hitzaldi bat ematen), prentsaurrekoak iraun bitartean behin ere ez zuen irribarrea galdu.

Orain dela zortzi hilabete el-karrizketa, prentsaurreko eta hitzaldien zurrunbiloan sartu zenetik, ia atsedetik hartzeko denborarik ez duela azaldu zuen Xingjianek, eta bere aurreko bizimodura itzultzeko irrikari dagoela aitortu zuen. «Orain arte ez dut izan publikoari begirako alderdi hau. Egia esateko, gizartetik at bizi nintzen, eta, egoerak bere onera egiten duen, nire bizitza berrantolatu beharko dut. Gainera, ohiko jarduerara itzuliko naiz, idaztera alegia. Jadanik esku artean proiektu dezente daukat, baina haiek aurrera ateratzeko denbora falta zait».

Berarentzat aldaketa bortitzegia izan bada ere, epe horretan bizi izandakoari berehala topatu zion balioa: «Esperientzia berriak ezagutu ditut, eta, ziur aski, haietako asko nire hurrengo obrei gaineratuko dizkiet».

Autore polifazetikoak

Idazle, antzerkigile, margolari... arteari estu loturik bizi da Gao Xingjian. Baina jardura horiek guztiak behar bezala egin ahal izateko, musika funtsezkoa duela azaldu zuen. «Musikak inspiratu egiten nau. Doinua aukeratu eta horrek markatu du nire idazketaren erritmoa». Xingjianek 1982an ekin zion *La montaña del alma* idazteari. Garai hartan oraindik Txinan zegoen, baina ordurako bere herrialdean idazle debekatua zen. «Kritika ugari jaso nituen, eta nire obrak argitaratzeari utzi zioten. Egia esateko, sekula ez nuen pentsatu liburu hau kale-ratzera iritsiko nintzenik», azaldu zuen. Hango egoera eramanenezina egin zitzaionean, erbestera jo zuen, eta duela 13 urtetik

XOUSE SIMAL

Bronze argitaletxeak atera du Gao Xingjianen nobelaren gaztelarazko itzulpena.

OSPEA

«Esperientzia berriak ezagutu ditut, eta, ziur aski, hurrengo obrei gaineratuko dizkiet»

NOBELA

«Urte haietan izan nuen egoerak bultzaturik eta neure bakardadea arintzeko idatzi nuen»

TXINAKO IDAZLEAK

«Zentsura dago oraindik ere, eta horrek pisu handia izango du autoreen sormenean»

HIZKUNTZA

«Txineraz idazten jarraituko dut, eta etorkizunean txineraz soilik idaztea serio pentsatzen ari naiz»

TXINAKO ADIERAZPENAK

XOUSE SIMAL

Jendearekin egoteko denbora gutxi izan zuen idazleak.

Politika baino literatura nahiago

Politikari buruz hitz egitea ez zaio batere eroso egiten Gao Xingjiani. Nobel saria jaso zuenean Txinako Gobernuak egin zituen adierazpenek ez zutela askorik harritu azaldu zuen. «Han igaro nituen urteetan nahikoa ikusi nuen, eta ondo asko ezagutzen ditut hango agintariak. Gehiago harritu ninduen Nobel saria niri eman izanak».

Dena den, Gao Xingjianek nahiago du literaturari buruz mintzatu, eta, antzinako literaturan bezala, anonimotasunean bizi ziren idazleen ogibidea berreskuratzea errebindikatzen du. «Egileek hil arte idazki haiek ez ziren argitaratzen. Hori bai lehen eta bai orain gertatzen da, eta niretzat horixe da benetako literatura».

hona Parisen bizi da. Txinako presiotik urrun, idazleak nobelari heldu zion berriro, eta 1989an amaitu zuen. «Obra hau hasieratik niretzat idatzi nuen, neure barrua asetzeko. Urte haietan nuen egoerak bultzaturik eta neure bakardadea arintzeko egin nuen».

Liburuak dituen 700 orrietan sorterrian egin zituen azken egunetik erbestera joan zen arte pilaturik zituen sentimendu eta gertaera guztiak bildu ditu. «Jada ez nuen neure burua zentsuratzen jarraitzeko gogorik. Erbestetik nire bizitza nolakoa zen islatu nahi nuen, baita orduan Txinan gertatzen ari zena zelan ikusten nuen ere. Tianamen plazako ekintzak, adibidez, bereziki hunkitu ninduen, eta hori guztia *La montaña del alma*-n jaso dut».

Gaur egun ez duaskorik jarraitzen Txinan egiten den literatura. «Badakit zentsura eta autozentsura dagoela oraindik ere, eta horrek pisu handia izango du autoreen sormen ahaleginean. Dena den, ez naiz literatura irakaslea, eta, agian horregatik, ez zait hainbeste interesatzen». Hala ere, orain Txina ekonomia merkatura zabaldu izanak literaturari kalte handia eragingo diola azaldu zuen idazleak. «Txinako kultura inongo diru laguntzarik gabe garatzen ari da, soilik erregimenari baliagarriak zaizkion testuak babesten dituzte, eta hemendik aurrera okerragoa izango da».

Txineraz jarraitzeko asmoa

Gao Xingjianen jatorrizko obra gehiena txineraz dago. Orain arte klasikoetatik edan du, idazle garaikideek hizkuntza literarioegia darabiltela iruditzen baitzaio, eta berak nahia go du bere estilo eta txinera propioa jorratzea. Azkenaldian, ordea, frantsesez sarriago idazten duela esan zuen, eta hizkuntza horretan eginiko lau obra argitaratzeko prest eta beste bat bidean ditu. Lagun batzuek animaturik erabaki zuen frantsesa aukeratzea, eta hautaketak ahalegin handia eskatu diola onartu zuen. «Dena den, txineraz idazten jarraituko dut, eta, egia esateko, serio pentsatzen ari naiz etorkizunean txineraz soilik idazteko aukera».